

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

KLOKKESTRÆDE 2

SAMSØ KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	09.10.2014
Besigtiget af:	Nanna Secher Larsen
Journalnummer:	2013-7.82.07/741-0001
Kommune:	Samsø Kommune
Adresse:	Klokkestræde 2, 8305 Samsø
Betegnelse:	Klokkestræde 2
Fredningsår:	1964
Omfang:	<i>Forhuset (beg. af 1800-tallet med anvendelse af ældre bindingsværkstømmer).</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Klokkestræde 2 ligger overfor Klokketårnet nær gadekæret centralt i Nordby på Samsø. Bygningen ligger lidt tilbagetrukket fra gadelinien og arealet foran er belagt med pigsten. Bagved bygningen er en mindre have og der er en smal slippe ind til nabobygningen Klokkestræde 4.

Klokkestræde 2 er et ni fag langt længehus, som hviler på en lav sokkel af marksten og er opført i sortopstolpet bindingsværk. Bygningen bærer et stråtekt heltag med mønning og en ældre skorstenspipe med sokkel og krave i rygningen. Den vestlige gavltrekant har sorttjæret bræddebeklædning med vindskeder og grundmur nederst, mens den østlige er af bindingsværk i fuld højde med et vandbræt i overgangen mellem rum og gavltrekant. I facadens midterfag sidder hoveddøren, der er en ældre fyldingsdør med indfatning med udskåret tungekant og et opsproset overvindue øverst, herover er en tagskægskvist med et torammet, småsproset vindue. Foran hoveddøren er en støbt tottrinstrappe. I facadens andet fag fra vest ses en sekundær dør i form af en ældre fyldingsdør med tre fyldinger. På havesiden er nyere, traditionelt udført todelt dør med et opsproset glasparti øverst og i den vestlige ende ses en nyere, traditionelt udført revledør. Vinduerne er overvejende ældre, torammede vinduer med tre eller seks ruder i hver ramme. Dog ses et enkelt termovindue i vestgavlen og et traditionelt trerammet vindue på havesiden. Over alle vinduer er påmalet fladbuede blændingsfelter.

Det indre er præget af en traditionel grundplan med et delvist bevaret langsgående midterskillerum, der opdeler huset i forstue med en ældre ligeløbstrappe til tagetagen, køkken og stue mod gaden samt kammer og stue mod havesiden i syd. Det vestlige fag rummer bryggers og bad. I bryggerset er der gennem en gulvluge adgang til et mindre kælderrum med støbt gulv og murede, pudsede og kalkede vægge. Tagetagen er indrettet med repos og et værelse i hver gavl.

Det indre er præget af en traditionel materialeholdning. Lofterne har hvidmalet listeloftet og synligt ældre bjælkelag. Væggene har ligeledes ældre pladebeklædning. Gulvene er støbte med pladebeklædning. Der er bevaret flere ældre fyldingsdøre med ældre gerichter og hængsling. Skorstenen er bevaret i det indre. Flere vinduer har ældre anverfere og stormkroge og alle er forsynet med en forsatsløsning. Tagetagen har bræddebeklædte skråvægge og loft, mens gulvene er nyere lakerede brædegulve. Også i tagetagen er der ældre fyldingsdøre med en ældre beslåning, ligesom tagkonstruktionens hanebånd er synlige.

— BYGNINGSHISTORIE

Klokkestræde 2 er sandsynligvis opført af egetømmer fra den udflyttede gård, Brøndkær, der lå omtrent på dette sted. Den nuværende bygning nævnes sandsynligvis første gang ved en brandtaksering i 1837, hvor den beskrives som otte fag lang med beboelse, lo, stald og fåresti. Lo, stald og fåresti har sandsynligvis været indrettet i de vestligste fag. Omkring 1848 var bygningen udvidet med et tofags sidehus på sydsiden ud for de vestlige fag. Yderligere et udhus blev opført i cement mod gadesiden. Begge udhuse blev nedrevet i 1900-tallets første halvdel. Tagskægskvisten var frem til ca. 1925 forsynet med luger i stedet for vindue.

— KILDER

Historiske huse i Nordby på Samsø. Nationalmuseet. 1978.

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ved Klokkestræde 2 knytter sig til beliggenheden ved Klokketårnet og nær gadekæret i Nordby, hvor bygningen indgår som en integreret del af Nordbys velbevarede landsbymiljø i kraft af den traditionelle byggeskik og materialeholdning.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi ved Klokkestræde 2 knytter sig til bygningens beliggenhed og ret klejne størrelse, der er et vidnesbyrd om Nordbys ældre bebyggelsesmønster og udvikling, hvor der tidligere sås et bælte, bebygget med gårde lige inden for landsbyens omgivende veje, mens den tidligere forte i midten var blevet bebygget med mindre gårde og standsvendehuse omkring gadestævnet og gadekæret. Hertil kommer de to vestlige fags mere lukkede karakter uden vinduer, der endnu vidner om disse fags tidligere anvendelse som stald og udhusdel.

Hertil kommer Klokkestræde 2's egnskarakteristiske bindingsværk med fodrem og spor efter gennemstukne bjælkehoveder, en enkelt dok i hvert fag. Som et sjældent træk ved den lokale byggeskik ses der skråbånd i den østlige gavl. Den manglende brug af skråbånd og den bræddebeklædte overgavl er ligeledes karakteristisk for Nordby, ligesom fordøren med indramning og trægesims. Hertil kommer den traditionelle tagskægskvist og dennes placering over hoveddøren, der har beskyttet udgangen i forbindelse med eventuelt nedfaldende tagmateriale i forbindelse med brand. Tagskægskvisten har også fungeret som åbning til tagetagen, der før i tiden anvendtes til opbevaring. Skorstenspipen vidner endvidere om ildstedet som den eneste kilde til madlavning og opvarmning før i tiden.

I det indre knytter den kulturhistoriske værdi sig til de bevarede dele af en ældre grundplan, der ses i forstue, køkken mod gaden i nord, den delvis bevarede midterskillevæg og i den traditionelle placering af stue og kammer mod havesiden i syd. Også det kølige kælderrum vidner om tidligere tiders mulighed for opbevaring af kuldekrævende varer. Hertil kommer de ældre bygningsdele og -detaljer, herunder loftets synlige bjælkelag og fyldingsdørene med gerichter og beslagværk og den ældre ligeløbstrappe langs skorstenen, der alle vidner om bygningens alder og udvikling.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi ved Klokkestræde 2 knytter sig i det ydre til det lille, fritliggende hus, hvor det regelmæssige bindingsværk, farvesætningen og de ubrudte tagflader giver bygningen et særdeles karakterfuldt og helstøbt udtryk. Udtrykket er enkelt og facadens dekoration begrænser sig til hoveddørens sirligt udførte indfatning og opsprossede overvindue.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier for Klokkestræde 2 knytter sig i det ydre til den fritliggende bygningskrop i bindingsværk med fodrem, hvidkalkede tavler, lav sortpudset sokkel, stråtækt heltag med halmønning, skorstenspibe og tagskægskvist. Hertil kommer de ældre bygningsdele og -detaljer, herunder fordøren med fyldinger og dekorativt udført indfatning og overvindue, vinduerne og den traditionelle materialeholdning.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til de bevarede dele af en ældre grundplan, herunder forstuen, den delvis bevarede midterskillevæg samt den traditionelle placering af køkkenet køligt mod nord samt kammer og stue mod haven i syd. Hertil kommer de

Fordøren med tungekantet indfatning.

ældre bygningsdele og -detaljer, herunder loftets synlige bjælkelag, fyldingsdøre med gerichter, hængsler og greb samt vinduernes stormkroge og anverfere. Endvidere kommer den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Ingen angivet.